

Liite 1 Stiglitzin hyvinvoinnin osa-alueet

(Lähde: STM, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisarkkitehtuuri 11/2021)

- Hyvinvoinnin osa-alue: terveys
 - Elintapaneuvonta ja terveystaitojen edistäminen, esimerkiksi neuvonta liittyen liikkumiseen, ravitsemukseen, painonhallintaan, ja uneen sekä terveyslukutaidon ja terveystietoisuuden edistäminen
 - Liikuntapalvelut ja liikkumisen edistäminen sekä ulkoilun tukeminen
 - Terveellisen ravitsemuksen edistäminen
 - Työ- ja toimintakyvyn edistäminen
 - Itse- ja omahoidon edistäminen, esimerkiksi vertaistuki
 - Mielenterveyden ja mielenterveystaitojen edistäminen
 - Päihdehaittojen ja riippuvuuksien ehkäiseminen (päihteet, tupakka ja nikotiinituotteet, rahapelit)
 - Tartuntatauti- ja infektiohäiriöiden ehkäiseminen ja vastustuskykyisten taudinaiheuttajien ehkäiseminen sekä rokotemyönteisyyden edistäminen
- Hyvinvoinnin osa-alue: Ääni kuuluville yhteiskunnassa
 - Demokraattinen vaikuttaminen ja demokratiataitojen edistäminen; vaalit, luottamustehtävät, valtuustot, neuvostot, neuvottelukunnat, komiteat, kansalaisaloitteet, lausunnot, oppilaskunnat, lapsiparlamentit, asukasvaikuttaminen kuten esimerkiksi osallistuva budjetointi
 - Kansalaisaktivismi; muodollisesti järjestäytymätön kansalaisvaikuttaminen, kansalaisliikkeet, yhteisöt ja verkostot
 - Yhdistystoiminta; esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan järjestöt ja yhdistykset, poliittiset puoluejärjestöt, ammattiyhdistykset, harrastus- ja liikuntajärjestöt ja vanhempainyhdistykset
 - Osallisuuden edistäminen
 - Journalistinen ja sosiaalinen media; perinteiset joukkotiedotusvälineet ja sosiaalisen media vaikuttamisen kanavina ja palveluina
- Hyvinvoinnin osa-alue: Koulutus / oppiminen
 - Varhaiskasvatuksen tuki; alle kouluikäisten lasten kasvua ja kehittymistä tukeva palvelu tai toiminta
 - Koulunkäytön tuki; kouluikäisten lasten kasvua ja kehittymistä tukeva palvelu tai toiminta
 - Opiskelukyvyn tuki; toisen asteen opintoja, ammatti- tai korkeakouluopintoja suorittavan opiskelijan opiskelukykyä tukeva palvelu tai toiminta
 - Ammatillisen oppimisen tuki; ammatillista osaamistaan kehittävän oppijan opiskelukykyä tukeva palvelu tai toiminta
 - Työssä oppimisen tuki; ammatillista osaamistaan omassa työssään vahvistavan oppijan oppimiskykyä tukeva palvelu tai toiminta, joka toteutetaan yhteistyössä työnantajan kanssa
 - Elinikäisen oppimisen tuki; kannustaa ihmistä elinikäiseen oppimiseen ja kehittymiseen iästä riippumatta, esimerkiksi kansalaisopistojen tukemana
- Hyvinvoinnin osa-alue: Henkilökohtainen toiminta ja työ
 - Työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tuki, työn ja vapaa-ajan tasapainon
 - Työelämän monimuotoisuuden edistäminen

- Työllistymisen ja työkyvyn tuki, erityisesti heikommassa työmarkkina-asetmassa olevien osalta
- Harrastustoiminta
- Vapaaehtoistoiminta
- Kulttuurihyvinvoinnin ja kulttuuriharrastamisen tuki
- Hyvinvoinnin osa-alue: Sosiaaliset yhteydet ja suhteet
 - Sosiaalisten suhteiden tuki; sosiaalisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksien tukeminen, yksinäisyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäiseminen
 - Kiusaamisen, häirinnän ja syrjimyksen ehkäiseminen; varhaiskasvatuksesta työyhteisöihin
 - Parisuhteen tuki
 - Perheen ja vanhemmuuden tuki
 - Kotoutumisen tuki
 - Radikalismien ja extremismien ehkäiseminen
- Hyvinvoinnin osa-alue: Aineellinen elintaso
 - Velkaongelmien ennaltaehkäiseminen ja velkaneuvonta
 - Taloudenhallinnan edistäminen
 - Hyväntekeväisyys; vapaaehtoista rahan tai tavaroiden antamista hyväntekeväisyysjärjestölle tai avun tarpeessa oleville ihmisille
 - Avustukset; esimerkiksi rahan tai tavaran muodossa annettu kriisi- ja hätäapu
 - Ruoka-apu; lämpimän aterian, hävikkiruuan tai ruokakassien jakaminen vähävaraisille ja toimeentulovaikeuksista kärsiville ihmisille
- Hyvinvoinnin osa-alue: Ympäristö
 - Lähiliikunta- ja leikkipaikat
 - Lähiluonnossa liikkumisen mahdollistaminen
 - Esteettömän ympäristön edistäminen
 - Esteettisen ympäristön edistäminen
 - Kohtaamista ja harrastamista tukevat tilat, esimerkiksi kunta mahdollistajana järjestöjen, yhdistysten ja paikallisten yhteisöjen toiminnalle
 - Asumisen ja ympäristön terveysriskien ehkäiseminen
 - Kestävän kehityksen edistäminen, esimerkiksi kierrätystä, ilmastoystävällistä asumista, liikkumista tai ruokaa edistävät palvelut ja toiminta
 - Asumisen tuki; erityisesti heikoimmassa asemassa oleville kohdistetut palvelut ja toiminta, asumisneuvonta, asunnottomuuden ehkäiseminen
- Hyvinvoinnin osa-alue: Turvallisuuden tunne
 - Tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäiseminen, esimerkiksi ensiaputaitojen ja kodin turvallisuustietoisuuden edistäminen
 - Asuinympäristön turvallisuuden edistäminen; esimerkiksi turvallisuusriskien havainnointi turvallisuuskävelyin
 - Liikenneturvallisuuden ja liikkumisen turvallisuuden edistäminen, esimerkiksi liikennekasvatus ja tiedotus
 - Vapaaehtoinen maanpuolustus ja vapaapalokunnat: vahvistavat turvallisuutta kansalaisia osallistaen ja kouluttaen
 - Väkivallan ja rikosten ehkäiseminen; perhe- ja lähisuhdeväkivallan sekä muun väkivallan ja rikosten ehkäiseminen
 - Rikosten ja riitojen sovittelun tuki ja rikosten uhrien tuki
 - Ihmiskaupan ehkäiseminen

- Digitaalinen turvallisuus; toiminta tietosuojan ja tietoturvallisuuden edistämiseksi